

ruimte voor twijfel: in feite geven bijna alle schrijvers aan dat we vrij weinig tot geen wetenschap hebben van de relatie tussen het ontstaan van overgewicht en alle omgevingsfactoren die daar wel (of geen!) invloed op hebben. Daarmee komen alle interventies en oplossingen die dagelijks over ons uitgestrooid worden in een dubieus daglicht te staan. 'We missen vooralsnog de kennis om veel te kunnen zeggen over de zin of onzin van maatregelen' staat in de inleiding. Het zal je als beleidsmaker, of goedbedoelende professional maar gezegd worden. Als je bereid bent om die diskwalificatie voor lief te nemen, is dit boek bijna een gids te noemen die de maatschappelijke en culturele context voor ons ontrafelt. En daarmee geeft het ook aan dat eenvoudige oplossingen – van Sonja Bakkeren tot het invoeren van een vettax – gewoonweg te simplistisch zijn voor het complexe probleem waar wij als huisartsen steeds meer mee te maken krijgen.

De zin en onzin van voedingsvoorlichting en bewegen; de rol van de voedingsindustrie; de vette verleiders van de commercie; de ingewikkelde rol van ouders, school, vriendjes, sportclub en andere omgevingsfactoren; het jachtige gezinsleven anno 2007; het schoonheidsideaal; het grote onbehagen van de onverzadigbaarheid en de sociaal-economische wetten van de gezondheidsverschillen: alles passeert de revue. Dit gebeurt op een aansprekende wijze, die ruimschoots stof tot nadenken geeft over het hoe en waarom van de huidige interventies. Is er eigenlijk wel iets evidence-based, behalve de wetenschap dat we het gewoon niet weten? Het antwoord is: we hebben als dokters wel onze medische wetenschap – over oorzaken en gevolgen – maar de maatschappelijke wetenschap op dit terrein staat nog in heel kleine kinderschoentjes. Alleen al die discrepantie maakt het boek meer dan lezenswaardig:

een must voor collega's die zich al dan niet specifiek bezighouden met te dikke patiënten. En dat zijn we dus allemaal.

Rob Oudkerk

Zeven zonden als dikmaker

Jane Dixon en Dorothy Broom, redactie. *The 7 deadly sins of Obesity. How the modern world is making us fat.* Sydney: UNSW Press 2007. 228 pagina's, € 28,77. ISBN 978-0-86840-955-9.

Overgewicht is in onze moderne samenleving een explosief groeiend probleem: cijfers over de gevolgen bewijzen dat. Oorzaken en oplossingen krijgen dan ook alom veel aandacht. Dit boek bekijkt overgewicht vanuit de ontwikkelingen die onze maatschappij doormaakt. Dat is eerder gedaan, maar origineel is de variant op de zeven hoofdzonden. Die nieuwe zonden zijn: de consumerende maatschappij, de gehaaste maatschappij, de omgevingsdruk op ouders, de technologische maatschappij, de autoafhankelijke maatschappij, de marketingmaatschappij en de maatschappij met concurrerende autoriteiten.

Zo is in de consumerende maatschappij bijna alles gericht op consumeren. Zowel voeding als producten en diensten moeten ons het leven makkelijker maken. Maar deze maatschappij kent daarnaast een groot doel: het groeien van de economie. En omdat we dat met z'n allen graag willen, is alles geoorloofd, ook als het ten koste gaat van de gezondheid van het individu.

De volgende zonde is de gehaaste maatschappij. Iedereen ervaart tijdsdruk, zodat we manieren zoeken om tijd te besparen. We verorberen kant-en-klaarmaaltijden en hebben daarnaast ook minder tijd voor fysieke activiteiten.

Ook de technologische maatschappij is een zonde geworden. Terwijl onze ouders

nog volop buiten speelden, doen onze kinderen alles in het digitale tijdperk. MP3, spelcomputers en MSN zijn niet meer weg te denken. Hierdoor zouden kinderen veel te weinig aan lichaamsbeweging toekomen.

De maatschappelijke oorzaken van obesitas worden in dit boek wel heel fors uit de doeken gedaan. Dit komt mede omdat elke zonde door een andere auteur is beschreven. Hierdoor is er hier en daar overlap. Ook zijn de Australische cijfers niet zonder meer over te zetten op de situatie in Nederland. Voor de lezer die bekend is met het onderwerp, komen er weinig nieuwe gezichtspunten naar voren. Voor de lezer die denkt dat obesitas toch vooral de schuld is van het individu zelf, is het boek wellicht een eye-opener.

De hoofdstukken zijn prettig leesbaar en door de vermakelijke vergelijking ook onderhoudend. Het is daarnaast aardig om alle maatschappelijke argumenten voor het ontstaan van overgewicht vanuit de zondige hoeken te bekijken. Het boek maakt duidelijk dat de oorzaken echt niet (alleen) geweten kunnen worden aan individuen, maar vooral aan de gehele maatschappij. Een sociaal probleem, niet alleen een medisch volksgezondheidsprobleem.

Echte oplossingen worden niet geboden. De vraag blijft hangen of dit ook wel mogelijk is als de maatschappelijke ontwikkelingen in dezelfde richting blijven voortdenderen. Is het niet zo dat de moderne maatschappij ook zelf oplossingen moet willen vinden om met deze welvaartsproblemen om te gaan? Als een ding duidelijk wordt na lezing van dit boek is het dat veranderingen breed getrokken en gedragen moeten worden en dat het geen kwestie is van niet kunnen, maar een kwestie van maatschappelijk willen.

J. Wolfgram en R. Oudkerk